

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 4 май 2023 г.
(OR. en)

8824/1/23
REV 1

RECH 152

БЕЛЕЖКА

От:	Генералния секретариат на Съвета
До:	Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно:	<i>Подготовка за заседанието на Съвета (конкурентоспособност) (вътрешен пазар, промишленост, научни изследвания и космическо пространство) на 22 – 23 май 2023 г.</i> Сигурност на знанията и отговорна интернационализация – Обмен на мнения

Приложено се изпраща на делегациите бележка на председателството на тема „Сигурност на знанията и отговорна интернационализация“ с оглед на обмена на мнения по време на заседанието на Съвета по конкурентоспособност на 23 май 2023 г.

БЕЛЕЖКА НА ПРЕДСЕДАТЕЛСТВОТО ЗА ОБМЕН НА МНЕНИЯ ПО ТЕМАТА
„СИГУРНОСТ НА ЗНАНИЯТА И ОТГОВОРНА ИНТЕРНАЦИОНАЛИЗАЦИЯ“

Почтеност и сигурност на научните изследвания в един поляризиран свят

Международното сътрудничество в областта на научните изследвания е от голямо значение за висшите училища (ВУ) и организациите, осъществяващи научноизследователска дейност, за да се поддържа високо качество и целесъобразност. Международното сътрудничество спомага за създаването на мрежи сред най-талантливите хора в света, осигурява достъп до нови пазари за иновативни дружества, насърчава стандартизацията и изгражда критична маса за справяне с глобалните предизвикателства. Научните постижения, открития и иновации се осъществяват в интерактивна, интердисциплинарна и международна екосистема, в която изследователите могат да си сътрудничат въз основа на споделени принципи и ценности, като академична свобода, почтеност на научните изследвания и откритост.

Въпреки това откритостта и сътрудничеството изискват също така осведоменост и познаване на съществуващите заплахи и рискове за сигурността, както и систематични усилия за противодействие на тези заплахи и рискове. В един все по-несигурен и поляризиран свят възникват нови геополитически напрежения и предизвикателства, при които отворената научноизследователска среда и международното сътрудничество в областта на научните изследвания рискуват да бъдат несправедливо експлоатирани и изкривени от чуждестранни сили, за да отговорят на собствените им интереси. Заплахите от чужди държави и недържавни участници могат да доведат до нежелан трансфер на знания и намеса в дейностите в областта на научните изследвания и иновациите, включително подкрепа за разработването на политики. Тези рискове за сигурността заплашват сериозно да навредят на международната научноизследователска екосистема. Трябва да се подчертаят и етичните въпроси, произтичащи от сътрудничеството с държави, които не зачитат основните права и академичната свобода. Сигналите от службите за сигурност и инцидентите, които станаха обществено достояние в медиите, подчертават необходимостта от това участниците в европейската система за научни изследвания и иновации да избягват проявите на наивност.

Интернационализацията на научните изследвания трябва да се основава на строга етика в научните изследвания, включително почтеност и отговорност на научните изследвания. Изследователите, службите за подкрепа и ръководството на ВУ трябва да оценяват предизвикателствата и възможностите, свързани с международното сътрудничество. Примерите за начина, по който научноизследователската общност може да се справя с подозренията и страха от скрити намерения, включват по-голяма прозрачност, повишаване на осведомеността относно геополитическите напрежения в общ план, добро управление на риска, което балансира надлежната проверка с практики, благоприятстващи изграждането на взаимоотношения, и предоставянето на информация относно отговорната интернационализация.

Поддържане на баланса между отвореното и ограниченото международно сътрудничество в областта на научните изследвания

Отговорната интернационализация предполага структуриран процес за идентифициране, оценка, управление и наблюдение на възможностите и рисковете при сътрудничеството в областта на научните изследвания. Подобен подход води до по-добра подготвеност и осведоменост, както и до повишаване на познанията за външната намеса, като същевременно се защитават основните права и ценности на академичната свобода, почтеност и автономност.

Откритостта, прозрачността, сигурността, свободата и почтеността са ключови елементи за отговорна интернационализация. Поради това откритостта и сигурността не следва да се разглеждат като противоречащи си, а по-скоро да бъдат балансирани и да се допълват. Въпреки това поддържането на баланса между откритото, основано на доверие научно сътрудничество, от една страна, и защитните, рестриктивни разпоредби, от друга страна, е голямо предизвикателство. Свръхрегулирането или прекомерната намеса могат да подкопаят свободата на научните изследвания и обмена.

През септември 2021 г. Съветът прие заключения относно глобалния подход към научните изследвания и иновациите „Стратегия на Европа за международното сътрудничество в един променящ се свят“, в които се подчертава ангажиментът на ЕС за поддържане на откритост в международното сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите. В заключенията се подчертава и насърчаването на споделените ценности на ЕС и гарантирането на неговите интереси, включително изграждането на лидерство и конкурентоспособност в областта на научните изследвания и иновациите, както и засилването на мерките за борба с външната намеса.

Заклученията на Съвета относно принципите и ценностите при международното сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите бяха приети през юни 2022 г. В заключенията се признава значението на управлението на риска и сигурността и се препоръчва Европейската комисия и държавите членки да предприемат мерки за противодействие на външната намеса и за управление на присъщите рискове в международното сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите. Това включва осигуряване на подходящи предпазни мерки по отношение на сигурността на ЕС и защита на правата на интелектуална и индустриална собственост, както и правила за защита на неприкосновеността на личния живот, личните данни и инфраструктурите.

Освен това в заключенията на Съвета Комисията и държавите членки се приканват да заимстват и доразвият добрите практики, установени например в работния документ на службите на Комисията, озаглавен „Борба с чуждестранната намеса в научните изследвания и иновациите“, за да подкрепят тяхното прилагане. След това започна процес на взаимно обучение относно борбата с чуждестранната намеса в областта на научните изследвания и иновациите, съсредоточен върху теми като повишаване на осведомеността и ангажиране на заинтересованите страни, разбиране и идентифициране на заплахите за външна намеса и мерки за противодействие на тези заплахи.

Въпроси за обсъждане

Въз основа на тези елементи министрите се приканват да изразят позицията си по следните въпроси:

1. Много държави членки са установили национални подходи и мерки за защита на научните изследвания и международното сътрудничество. Какъв опит и най-добри практики бихте искали да споделите по отношение на справянето с външната намеса и повишаването на осведомеността за заплахите и рисковете, като същевременно продължавате да насърчавате откритостта и международното сътрудничество? Какви допълнителни мерки могат да бъдат предприети?
2. Отговорностите за сигурността и почтеността на научните изследвания, включително идентифицирането и разбирането на заплахите от външна намеса, са разпределени между множество участници като правителства, висши училища и агенции за финансиране. Какви мерки могат да бъдат предприети за по-нататъшно засилване на координацията и обмяна на най-добри практики между участващите заинтересовани страни, включително научноизследователската общност?

3. Тъй като видовете рискове се различават значително между отделните университети и дисциплини, разработването на единен подход може да се окаже неефективно. Във връзка с това какви основни предизвикателства виждате пред постигането на успешно и ефикасно прилагане на насоките и контролните списъци с конкретни действия и методи за справяне с външната намеса?
-